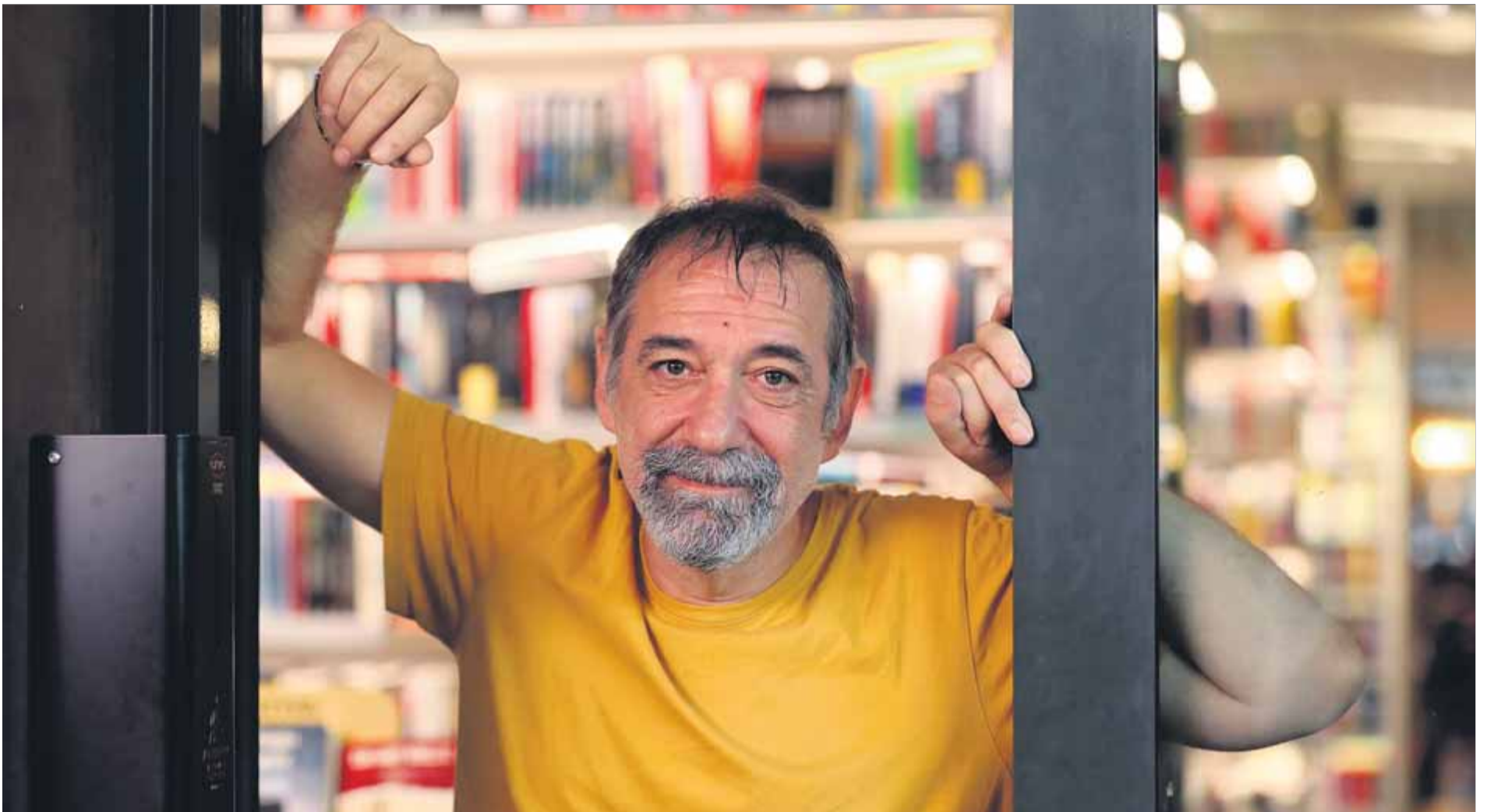

Cultura i Espectacles

L'autor italià mostra a través de la memòria la vida de dos amics, escriptors com ell

Emanuele Trevi va oferir una agradable roda de premsa a la llibreria Finestres de Barcelona per parlar de la seva obra, intimista, culta i amb passatges d'una gran bellesa ■ JUANMA RAMOS

Emanuele Trevi va guanyar el premi Strega amb l'obra 'Dues vides', en què narra la seva relació al llarg dels anys amb els escriptors Pia Pera i Rocco Carbone

Amistats literàries

Lluís Llorc
BARCELONA

Emanuele Trevi, com si fos la famosa font romana —on va néixer (a la ciutat, no a la font), el 1964—, brolla literàriament, però amb la cadència calmosa, elegant i sensual d'una petita font de jardí romàntic.

Tal com es mostra, de proper i discret, no és estrany que tingui una capacitat d'observació com la que demostra en el llibre breu *Dues vides* (en català a Minúscula, amb traducció d'Anna Casassas, i en

castellà a Sexto Piso, traduït per Juan Manuel Salmerón), que no és una novel·la, característica que esdevé virtut, i amb la qual va guanyar el premi Strega 2021, el més important de les lletres italianes.

Emanuele Trevi és novel·lista, assagista i crític literari. Col·labora en capçaleres com ara *Il Manifesto* i *Corriere della Sera*. Darrerament està sent molt sol·licitat en debats dels mitjans de comunicació italians sobre la guerra entre Rússia i Ucraïna, perquè Trevi, fa anys, va

estar al Donbass i, a Itàlia, el debat sobre la guerra està encara molt encès.

Dues vides és una bella i llegidora exaltació de la creació literària i de l'amistat. Per a Noelia Olbés, de Sexto Piso, "és un llibre lluminós, bell i emotiu, una petita joia". "Els lectors es poden veure reflectits en els tres personatges", hi afegeix.

Valeria Bergalli, de Minúscula, confessa que segueix Trevi "fa temps". "Ens ha interessat per com escriu sobre la matèria de què estan fets els

textos literaris." "No és una novel·la i això obre un cert debat sobre les formes que pot tenir la literatura actual", afirma.

"Els límits de la ficció, la no-ficció i l'autoficció són un debat obert a totes les literatures"

L'obra és una biografia literària compartida, la de dos autors molt amics de Trevi, Rocco Carbone i Pia Pera. "No soc una persona dotada d'una gran fantasia, per això, tots els meus llibres estan relacionats amb gent real i tenen una estructura narrativa forta", afirma l'autor. "Els límits de la ficció, la no-ficció i l'autoficció són un debat obert a totes les literatures. En realitat, quan mirem les coses des de lluny, d'aquí a mil anys, no importarà què hi ha d'autobiogràfic en el que està es-

crit", en cas que l'obra tingui prou qualitat per perdurar tants anys, és clar.

És un autor, doncs, que parla d'ell, però sobretot de les seves circumstàncies, com altres escriptors amb què se sent agermanat: Manuel Vilas, Emmanuel Carrère, Sandro Veronesi i, no tant, Karl Ove Knausgård, entre d'altres.

"M'agrada comprimir el temps narratiu. Araestic escrivint una obra en què relato unes experiències que van passar al llarg de tres anys i les condense en tres mesos de primavera;

HERMES COMUNICACIONS SA

President Editor: Joan Vall Clara. Vicepresidents: Emili Gispert i Toni Muñoz. Administració: Carme Bosch. Comercial: Eva Negre, Maria Àngels Taulats, Josep Sánchez i Eduard Villacé. Recursos Humans: Miquel Fuentes. Serveis: Lluís Cama. Webs i Sistemes: Josep Madrenas.

Director: Joan Vall Clara. Direcció: Toni Brosa, Susanna Oliveira, Toni Romero, Xevi Sala, Anna Serrano i Lluís Simon (Opinió i Sèries), Irene Casellas, Sara Muñoz, Carles Sabaté (Grans Formats); David Brugé (Nacional), Dolors Bellés (Europa-Món), Xevi Castellón (Cultura), Anna Puig (Comarques Gironines). Caps d'àrea: Francesc Espiga (Nacional), Anna Balcells (Europa-Món), Guillem Vidal (Cultura i Espectacles) i Núria Astorch (Comarques Gironines). Caps de secció: Teresa Márquez (Nacional), Raül Garcia (Europa-Món), Maria Palau (Cultura), Ure Comas (Comarques Gironines), Montse Martínez (Apunts), Marcela Topor (Catalonia Today), Jordi Taulats, Aureli Rodríguez i Ramon Buch (Disseny), Manel Lladó (Fotografia), Quim Puigvert (Llengua) i Jaume Batchellí (Producció). Corresponsal a Madrid: David Portabella.

A la tres. Francesc Espiga / fespiga@elpuntavui.cat @pakoespiga

L'esquerra en blanc i negre

La dels partits que es fan dir d'esqueres és una fotografia que ha quedat atrapada en altres temps. Punys alçats, *No Passaran* i blasmar tot el dia el PP com a pràcticament únic argument –“si tu no hi vas, ells tornen”– esbossen una imatge en blanc i negre que es contraposa amb la d'un context polític, econòmic i social de canvis cada cop més accelerats i dràstics. I en aquest context passen coses com les de les eleccions andaluses, on el PSOE i els seus satèl·lits han quedat literalment noquejats electoralment per una incapacitat manifesta de connectar amb el seu votant considerat *tradicional*. Fa temps ja, podríem dir que anys, que l'esquerra institucional té un primer problema, i greu, de discurs. Com a corrent ideològic ha quedat bloquejat i ha tingut dificultats més que manifestes per actualitzar el seu relat a l'evolució que han tingut fenòmens com

“Andalusia no és res més que l'últim reflex, l'enèsim, de la decadència de discurs i projecte de partits com el PSOE

la immigració, la seguretat, la globalització econòmica o, fins i tot, els límits que cal imposar a l'estat del benestar en un moment d'estretors com l'actual. Però el maldecap de l'esquerra no és només una qüestió de fons, sinó també de formes. I Andalusia, de nou, és possible-

ment l'exemple més cruent de com els socialistes i companyia han acabat absolutament embriagats per una visió patrimonial del poder, on mantenir-lo era pràcticament l'únic propòsit. I com a recepta magistral per mirar de conservar-lo, tot s'ha reduït a anar alertant a cada cantonada de l'arribada d'un llop amb d'ullals esmolats que alça sense gaires complexos la bandera de l'extrema dreta. I fora d'això, quina ha estat la proposta del PSOE? No gaire res més, oi? I, és clar, el seu electorat no ha mossegat l'ham, perquè, per convicció, exigeix més. Començant per canvis i transformacions. Per contextualitzar-ho en un exemple actual, si parlem del preu de la llum algú que vota Podem voldrà que es posi cullerada en els beneficis de les companyies i no fiar-ho tot, només, a una rebaixa cosmètica de l'IVA. Ser d'esqueres, en resum, és alguna cosa més que predicar-ho.

El lector escriu

Les cartes adreçades a la Bústia han de portar les dades personals dels seus autors: nom, cognoms, adreça, número de telèfon i número de carnet d'identitat o passaport. Així mateix, cal que no superin els mil caràcters d'extensió. El Punt Avui es reserva el dret de publicar-les i escurçar-les. Els textos s'han d'adreçar a bustia-catalunya@elpuntavui.cat

Violència a gent gran o cuidadors

■ Sento tristor perquè molts pares, avis, germans pateixen violència per part dels seus, amb malaltia mental la majoria. Molts avis al 061, policia i al final no es fa denúncia perquè ningú vol deixar el familiar sense sostre, sense ajut de ningú. Perquè és la família o cuidador que veu com el sistema i les lleis no faciliten gens que puguin viure en pau. No hi ha espais ni centres terapèutics per a les persones que atempten contra la família, tan sols el carrer i això no és la solució. Les noves lleis eviten els ingressos involuntaris que molts familiars voldrien per tal que el familiar anés a un entorn controlat, cuidat amb psicòlegs, però no. Malgrat més consciència de la problemàtica de salut mental, per casos greus no s'acceleren els processos (equips guia), l'alternativa és haver de marxar de casa? O no seria millor tractar el que està malalt com és degut i facilitar el seu allunyament perquè les persones cuidadores (que es fan grans) puguin viure amb certa tranquil·litat a casa seva? Falten centres terapèutics, pisos tutelats, etc. i certa empatia vers els cuidadors, que resten desemparrats, per part dels que es diuen professionals de la salut i benestar social. Sovint perceben prestació per fill a càrrec o altres i no fan denúncia per no perdre-la (s'han sacrificat tota la vida pel malalt inclús deixat la feina o jubilats renda baixa pel descrit). Molts cuidadors esgotats sovint en paguen sostre al malalt fora de casa, justa l'excusa per Hisenda i Seguretat Social per deixar de pagar prestacions i desentendre's del tot.

CRISTINA MONTSENY FIGUERUELO
Barcelona

'Memorial de Greuges' del Sr. Cabana

■ Tot el que diu en el seu article (El Punt Avui, 21/06/22), jo no em canso de repetir-ho, en les reunions de l'ANC i Òmnium (soc membre de les dues entitats), però crec que és picar ferro fred. Tenen al cap que això de la independència és com el que fan els mags quan es treuen un conill del barret. La Sra. Paluzie ho va confirmar en una de les últimes manifestacions, quan en el seu discurs va dir: "Sr. president, faci la independència." S'ha de picar molta pedra (1960, 4 milions de ciutadans; 2000, 6 milions; 2022, casi 8 milions). Fa falta molta pedagogia i proselitisme. Polítics i entitats haurien de tenir presents aquestes xifres. Fins i tot una conselleria amb aquests objectius. Tota la resta és fer volar coloms.

ÀNGEL MARCO
Barcelona

Les cares de la notícia

REI DEL MARROC

Mohamed VI

Especular amb vides

El règim del Marroc especula amb la immigració subsahariana i els milers de persones que lluiten per travessar la tanca a Ceuta i Melilla. La policia marroquina reprimeix els intents segons li convé amb les relacions amb l'Estat, però sempre amb escàs respecte pels drets humans.

ESCRITOR

Emanuel Trevi

La literatura, a debat

Relacions entre escriptors, sempre difícils, però ben detallades i debatudes per l'italià, que ha rebut el premi Strega, i que analitza, des de la descripció de l'amistat amb altres escriptors, l'evolució de la literatura, d'una manera serena i lluny de la competència mediàtica.

FOTÒGRAF

Jordi Bernadó

La ciutat tal com és

Destacable projecte de fotografia de prendre una imatge de les essències de Barcelona. Potser una de les essències de la ciutat sigui també el poc compromís, en aquest cas del miler d'assistents que s'hi havien de presentar i no ho van fer. Tot i així, els presents i el fotògraf se'n van sortir.

De reüll

Ves, quina cosa, ens va venir una pandèmia que ens va capgirar la vida. I ara, a més, resulta que els nens als patis no parlen català i es couen a l'estiu en aules sense climatitzar, i els boscos sense gestionar es cremen pel canvi climàtic, i hi ha autopistes que se saturen perquè ara són de franc, i no som sobirans ni en el capítol alimentari ni en l'energètic... I com aquests fenòmens, n'hi ha més que vindran, sense anar més lluny l'impacte de la digitalització i robotització en el mercat de treball... Els governants, a més de pilotar el dia a dia (prou difícil, no ho podem negar), també hi són per avançar-se al que pot passar. Fa pocs mesos, des d'aquestes mateixes planes, el direc-

No es podia saber?

Marga Moreno

tor general de l'associació d'exportadors AMEC, Joan Tristany, demanavaassenyadament que el govern català posi en marxa un centre professional de prospectiva, com tenen els països amb líders perspicaços. Però és que, a més d'aciençats, els governants han de ser generosos i tenir mirada llarga. Un dels problemes, a banda dels fets que l'urgent sol menjar-se l'important i que els nostres dirigents estan gestionant misèria pressupostària, és el caïnisme polític: no voler deixar la taula parada amb les solucions embastades al rival que potser els rellevarà al despatx. Tant de bo es pensés més com a servidor públic i menys en l'oposició com un adversari a qui fer la guitza.

L'APUNT

Obi-Wan Kenobi

Jordi Camps i Linnell

D'aquella galàxia molt, molt llunyana han sorgit noms mítics: Luke, Han, Leia, Chewbacca, Yoda, Darth Vader, Obi-Wan... tota una sèrie de personatges que ens van marcar en algun moment i que des d'aleshores ens han acompanyat al llarg de les nostres vides. La generació que la va descobrir al cinema mai no s'hauria imaginat que la indústria continuaria explotant com

ho ha fet aquella saga, ara sobretot a la televisió. La maquinària d'exprèmer taronges més potent que hi ha, Disney+, ens ha ofert *Obi-Wan Kenobi*, la continuació de les aventures del mestre Jedi interpretat per un Ewan McGregor que torna a brillar, més que no pas uns guionistes i, sobretot, uns realitzadors que sembla que treballen amb el pilot automàtic.

tot per afavorir el mecanisme narratiu." Parla de gent real, de coneguts seus –no forçosament del lector–, però això no simplifica res. "Quan parlo de Pia Pera, se'm plantegen els mateixos problemes que a J.K. Rowling parlant de Harry Potter; el que no és igual és la xifra al compte corrent", ironitza.

Pia Pera (1956-2016) i Rocco Carbone (1962-2008) eren una mica més grans que ell, cosa que als 20 anys es notava més. "Tots tres volíem ser escriptors, aquest era el nostre somni; ells em van ensenyar que escriure està lligat a un fet quotidià."

Emanuele Trevi ha necessitat uns anys per poder parlar dels seus amics morts. "Temporalment, no es pot ser massa a prop ni massa lluny d'allò de què es parla, però no hi ha un moment *correcte*; ara escric del meu pare, deu anys després de la seva mort, perquè ara alguna cosa em cridava a fer-ho", comenta. "La mort és un esdeveniment opac i molt gros; per això, per recordar la vida, primer cal treure pes de la mort."

Escrivint, sembla que és tan espontani i natural com es mostra durant la conversa. "No prenc mai apunts, escric de memòria, deixant que els records vinguin d'una manera pura, però hi ha elements que me'ls poden evocar; per exemple, amb el Rocco escoltàvem molta música, Massive Attack, Radiohead... Escoltant *Frozen*, de Madonna, de cop vaig visualitzar el pis del Rocco, tot sencer. La memòria no sempre és dins teu, pot ser en els objectes", opina Trevi.

Escriu de cop la primera versió, però després fa una feina posterior d'edició molt a fons. "El més plaent d'escriure per a mi és corregir i repassar un cop en tinc una primera versió, que és el que més em costa d'escriure i, en el meu cas, mai és gaire llúida, però ja conté les coses de què vull parlar, això sí."

Desdramatitza, també en els cursos d'escriptura que fa, el fet d'escriure. Ell

hi dedica un parell d'hores al dia i sense gaires protocols ni manies. "Als meus alumnes els dic que no busquin temps per escriure ni un espai ideal, cal poder escriure envoltat de distraccions; de fet, busco la concentració en la distracció, perquè quan les ganes d'escriure són fortes, res ho atura."

Tornant al contingut del llibre, Trevi ofereix alguna de les claus que van fer que durant tants anys tots tres fossin tan amics. "Era una amistat sense erotisme, un sentiment que pot unir molt, però també pot allunyar; el nostre va ser un vincle durador, de caràcter familiar, entre nosaltres tres i pot-

"Va ser una amistat sense erotisme; un vincle durador, de caràcter familiar"

ser una vintena més de persones del nostre entorn." "Ens passàvem les nits buscant-nos els uns als altres pels bars i, quan finalment ens trobàvem, sovint ja era hora d'anar a dormir", explica rient.

"El Rocco i jo discutíem molts cops sobre tota mena de temes, però quan la Pia era davant, ens comportàvem i fins i tot respectàvem el torn de paraula, perquè el Rocco em tallava sempre!"

Carbone va morir d'un accident de moto i Pera, d'una malaltia degenerativa. La mort d'ella, al final del llibre, està literàriament relacionada amb la decadència del jardí de la casa on ella vivia. Un joc creatiu de gran bellesa i intensitat. "Molts cops vull escriure sobre una cosa, sobre una imatge, en aquesta obra va ser un jardí, el problema és: on el fico?", admet Trevi. *A Dues vides*, "la imatge del jardí havia de ser-hi, és la síntesi de l'obra". ■

La sala Artcurial de París subhasta les imatges que la fotògrafa surrealista va fer als anys 30 a Catalunya

Barcelona i Tossa per Dora Maar

María Palau
BARCELONA

Atreta per la modernitat de la República i per la singularitat dels edificis de Gaudí, la fotògrafa Dora Maar, pseudònim d'Henriette Theodora Markovitch, va viatjar a Barcelona el 1933. Va venir-hi sola i es va allotjar en un dels hotels més cars de la ciutat, l'Oriente de la Rambla. Membre dels cercles de l'avantguarda de París, on havia nascut el 1907, Maar va trepitjar molt carrer barceloní amb la càmera i en va captar l'ànima més popular, al mercat de la Boqueria, a la Barceloneta o a la plaça de toros de la Monumental. També va tenir temps per al seu estimat arquitecte i va fotografiar la Sagrada Família i el Park Güell.

La sala Artcurial de París substarà aquest dilluns i dimarts 750 clixés, repartits en 400 lots, de l'arxiu de Maar, d'entre els quals hi ha els testimonis de la seva aventura fotogràfica a Barcelona, i també a Tossa de Mar, que va visitar just després i on també va dirigir la mirada en la vida quotidiana de les seves gents marineres. El preu de sortida de cada lot oscil·la entre els 2.500 i els 3.000 euros.

Maar, exponent del surrealisme, mantenia llavors una relació amb el filòsof Georges Bataille. El 1936, molt poc abans de l'esclat de la Guerra Civil espanyola, va conèixer Picasso al cafè Les Deux Magots de París i la seva vida va fer un gir de 180 graus.

Picasso (encara casat amb Olga Koklova, mare

La mirada de la fotògrafa parisenca del mercat de la Boqueria ■ DORA MAAR

del seu fill Paulo, tot i que convivia amb Marie-Thérèse Walter, mare de la seva filla Maya) i Maar van viure un apassionat idil·li durant vuit anys, amorós però també intel·lectual. Tots dos compartien ideologia d'esquerres i el neguit pel daltabaix del conflicte bèl·lic espanyol. La fotògrafa va estar al costat del pintor malagueny durant tot el procés de creació del *Guernica*, i el va documentar (sense cobrar). D'aquest reportatge també se'n licitaran imatges a la sala parisenca.

Maar es va entregar incondicionalment al pintor, que la va deixar el

1943 per una altra dona, Françoise Gilot. La fotògrafa va caure en un pou profund de depressió i va haver de ser internada en hospitals psiquiàtrics, on la van sotmetre a tractaments amb electroxocs. Mai més va tornar a agafar la càmera. Es va aïllar al seu apartament de París i, oblidada per la majoria dels seus vells amics artistes, es va refugiar en la religió catòlica i la pintura. Va morir el 1997. Pocs anys abans es va deixar entrevistar per la historiadora i crítica d'art catalana Victoria Combalá, autora de la seva biografia de referència, dins la qual resse-

gueix amb detall la seva visita a Barcelona i a la Costa Brava.

Un Haring barceloní

L'artista Keith Haring va fer una estada de cinc dies a Barcelona el 1989, en què va crear el mural *Todos juntos podemos parar el sida*, la rèplica del qual llueix al costat del Macba. Al local Ars Studio, va deixar el seu talent en un altre mural, *Acid*, recentment declarat bé cultural d'interès local, i va fer una intervenció amb retolador en un *frisbee* del DJ Cesar de Melero que aquest dimarts la sala Artcurial treu a subhasta. ■